

Проблема формування диференціації самостійної роботи учнів основної школи

Р. І. Осадчук

Диференціація самостійної роботи - це відповідна організація навчальної діяльності учнів основної школи, що відбувається з урахуванням індивідуальних особливостей школярів через доцільні способи навчально-виховним процесом (форми, методи, засоби, прийоми).

Критеріями педагогічного дослідження диференціації самостійної роботи були: формування якості виконання завдань, необхідних мовних знань і вмінь; досягнення певного рівня розвитку (мислення, уява, пам'ять, волюві якості) та виховання; інтерес до навчання, відчуття відповідальності та співробітництва.

Вирішальним чинником на навчальних заняттях є добір завдань, запитань, спрямованих на розвиток текстотворення. Вони підпорядковані таким змістовим лініям: засвоєнню норм літературного мовлення; розвитку навичок активної роботи зі словом; формуванню вмінь і навичок діалогічного й монологічного мовлення. Основні критерії завдань — спрямованість на засвоєння і передавання інформації, на комунікативність. Завдання у групах застосовувалися з урахуванням рівня навченості учнів. Позитивне ставлення до навчання формувалося через використання завдань, диференційованих за сту-

пенем складності. Розвиткові учнів сприяє добір завдань за принципом поступового наростання складності.

У процесі диференціації самостійної роботи учнів на навчальних заняттях здійснено: повторення вивченого, актуалізація опорних знань - самостійна робота різної складності, сприйняття й усвідомлення нового матеріалу — фронтальне пояснення вчителем; усвідомлення та закріплення матеріалу - самостійна робота, спрямована на поглиблення знань, додаткове пояснення; самостійна робота за зразком, перевірка результатів виконання самостійної роботи (від III групи); творче застосування знань - самостійна робота для всіх груп, додаткові завдання різного рівня складності.

Педагогічними умовами диференціації самостійної роботи були: забезпечення позитивної мотивації навчання; урахування індивідуальних особливостей засвоєння навчального матеріалу, що відбувалося у формуванні знань, умінь і навичок учнів основної школи.

Порівняльний аналіз засвідчив, що наприкінці року дослідного навчання в експериментальних класах перерозподіл у групах відбувся таким чином: на кінець третього року навчання учні II групи становили 48,5 % порівняно з 61,7 % на початку експерименту. За весь період дослідження з I до II групи перейшли 21,4 % учнів, а з II до III групи - 34,6 %. Це означає, що завдяки дослідному навчанню відбулися позитивні зміни і в оволодінні учнями навичками виконання завдань, і в працездатності їх за групами.